

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry.
c/o Tapani Saimovaara
Päijänteentie 12 A 1
17200 Vääksy
phly@phly.fi
www.phly.fi

Asia: Heinolan lupa- ja valvontalautakunnan päätös 13.12.2023 § 85

Lausunto luonnonvaraisten lintujen (sorsien) talviruokinnasta

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys (PHLY) kiittää Heinolan kaupunkia saamastaan lausuntopyynnöstä, joka liittyy luonnonvaraisten sorsien talviruokintaan. Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys on BirdLife Suomen alueellinen jäsenyhdistys Päijät-Hämeessä. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää lintuharrastusta ja -tutkimusta sekä luonnon- ja ympäristösuojelua ja kestävää kehitystä Päijät-Hämeen alueella.

Yhdistys on tutustunut 13.12.2023 päivättyyn lupa- ja valvontalautakunnan päätökseen sekä sen mukana toimitettiin lausuntopyyntöön (sähköposti 18.12.2023 / Heinola) ja esittää siitä seuraavaa.

Lupa- ja valvontalautakunnan päätös

Lintujen talviruokinnan tarpeellisuudesta ja ruokinnan vaikutuksesta lintukantoihin on esitetty viime vuosina monenlaisia mielipiteitä. Ruokintaa on monilla paikkakunnilla rajoitettu mm. rottien kerääntyessä ruokintapaikoille. Ruokintaa on rajoitettu myös Heinolassa kieltämällä lintujen talviruokinta ongelmallisiksi tiedetyissä kohteissa.

Monet lintulajit ovat talvella riippuvaisia ihmisen tarjoamasta ravinnosta. PHLY pitää myönteisenä lupa- ja valvontalautakunnan päätöstä, jonka mukaan tällä hetkellä ei ole tarvetta kieltää sinisorsien ruokintaa, mikäli se tehdään oikein ja sekä kaupunkilaisia että luonnonvaraisia lintukantoja ajatellen sallituilla ruokintapaikoilla.

Sinisorsan talviruokinnan tarpeellisuus

Suomessa pesivät sinisorsat ovat muuttolintuja. Pääosa kannasta muuttaa elo–lokakuussa Ruotsin eteläosista Ranskaan ulottuvalle talvehtimisalueelleen. Osa sinisorsista (noin 15–20 %) jää talveksi Suomeen. Sinisorsan ravintoa ovat monet vesi- ja rantakasvit, niiden siemenet ja silmut sekä matalasta vedestä nokalla siivilöidyt selkärangattomat. Talvehtivia yksilöitä on sisämaassa lähinnä kaupunkien sulapaikoilla, joissa luontaista ravintoa on tarjolla niukasti, sydäntalvella ei välttämättä ollenkaan. Kaupungeissa talvehtivat sinisorsat selviävät talven yli ihmisten tarjoamalla ravinnolla.

Talvehtivissa sinisorsaparvissa on mukana ”paikallisia” kaupunkisorsia ja kauempaa tulleita yksilöitä. Läheskään kaikki eivät ole ihmisten kesyttämiä ”pullasorsia”. Sinisorsat kestävät hyvin pakkasia ja tulevat jopa kaksi viikkoa toimeen ilman ravintoa. Vaikka sinisorsat talvehtivat tiheinä parvina, talviparvissa ei ole todettu sairaus epidemioita, esimerkiksi salmonellaa tai lintuinfluenssaa. Toisinaan esille nostettua tautiriskiä ei pidä käyttää verukkeena ruokinnan lopettamiselle.

Talvehtivien sinisorsien kuolleisuus on vain muutamia prosentteja. Suomessa talvehtivat sinisorsat selviävät talven yli huomattavasti vähäisemmin tappioin kuin muuttomatkalta lähteneet lajitoverinsa, joita verottavat mm. muuttomatkan rasitukset ja metsästys.

Sinisorsa on menestynyt Suomessa useimpia muita vesilintuja paremmin. Sinisorsien määrä kasvoi valtakunnallisen seuranta-aineiston mukaan tuntuvasti 1900-luvun loppupuolella. 2000-luvun puolella kanta on hieman pienentynyt. Osasyynä sinisorsan menestymiseen on lajin kaupunkilaistuminen ja talvehtimisen yleistyminen Suomessa. Talviruokinta on tärkeä sinisorsakantaa ylläpitävä tekijä.

Heinolassa on PHLY:n havaintoaineiston mukaan tänä talvena noin 300 sinisorsaa. Määrä on huomattavasti pienempi kuin vielä 10–15 vuotta sitten, jolloin talvehtijoita laskettiin 600–800 yksilöä. Lahdessa talvehtivien sinisorsien määrä ei ole samaan aikaan pienentynyt. Tärkein syy talvikannan pienenemiseen Heinolassa näyttää havaintojen perusteella olevan ruokinnan päättyminen Kirkkolammella. Ruokinnan jatkaminen sopivalla paikalla muualla on tämänkin vertailun perusteella tarpeen.

Ruokinnan toteuttaminen

PHLY pitää perusteltuna, että Heinolassa säilytetään mahdollisuus sinisorsien ruokkimiseen talvella. Tärkeää on, että ruokinta aloitetaan vasta sitten, kun alueen järvet alkavat jäätyä. Ruokinnalla ei tällöin houkutella lintuja jäämään talveksi, sillä muuttosorsat ovat jo siirtyneet etelämmäksi.

Kymenvirta säilyy sulana kaupungin kohdalla. Mahdollisia ruokintapaikkoja on useita, mutta yksi riittää. Sopivimmalta vaikuttaa Tommolan ranta, joka pysyy aina sulana, ja jossa ei ole ajoneuvoliikennettä tai voimajohtoja, joihin sorsat ja muut linnut voisivat törmätä. Tommolan ranta on myös melko aukeaa puistoa ja sopivan kaukana rakennuksista, joten rotat eivät muodostu ongelmaksi. Veden laadun mahdollinen heikkeneminen ei ole ongelma Tommolan rannassa virtaavan veden vuoksi.

Ruokinnassa huomioon otettavaa:

- Parasta ravintoa sinisorsalle ovat viljanjyvät ja auringonkukan siemenet.
- Ruokinnan tulee olla säännöllistä (järjestettyä). Riittävä määrä viljaa muutaman päivän välein riittää, sillä ihmiset käyvät joka tapauksessa ruokkimassa sorsia.
- Ruokinta järjestetään rannalla niin, että maahan ei jää ruokaa pitkäksi aikaa.
- Sorsia voidaan ruokkia myös annostelemalla ravintoa matalaan (10–30 cm) rantaveteen, jolloin se ei ole rottien ja varislintujen saatavilla.
- Myös ruokintalautoja on käytetty sinisorsien talvehtimispaikoilla.
- Ruokinta on liiallista vain, jos sorsat eivät syö kaikkea tarjolla olevaa ravintoa.
- Paikalle on syytä pystyttää infotaulu, jossa kerrotaan sorsien ruokinnasta ja muistutetaan siitä, että pulla tai homehtuneet leivänpalat eivät ole sorsille sopivaa ravintoa.

Muut huomioon otettavaa

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ei näe tarvetta haittaeläinten poistamiseen ruokintapaikalta. Ainoa mahdollinen haittaeläin olisi rotta, mikäli rottapopulaatio asettuisi ruokintapaikalle. Tämä on melko epätodennäköistä ranta-alueen luonnonolojen vuoksi. Rottia voidaan tarvittaessa pyydystää loukuilla, joiden sisältöön linnut tai lemmikkieläimet eivät pääse käsiksi.

PHLY ylläpitää muutamaa metsälintujen talviruokintapaikkaa Päijät-Hämeessä. Valitettavasti yhdistyksellä ei ole mahdollisuuksia järjestää sinisorsien ruokintaa Heinolassa. Sopivin vastuutaho olisi Heinolan lintuhoitola, jolla on myös hyvä asiantuntemus ruokinnan järjestämiseen. Ruokintaa voi hoitaa muukin taho, joka sitoutuu asiaan talven ajan.

Asikkalassa 9. päivänä tammikuuta 2024

Päijät-Hämeen lintutieteellisen yhdistyksen puolesta

Tapani Saimovaara
Puheenjohtaja